

1. FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI BANKE

Bilans stanja – aktiva Banke na dan 31. decembar 2025. godine:

Sredstva	31 Dec 2025	31 Dec 2024	Promjena
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	35.468	50.884	-30,3%
<i>Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti</i>			
Kredit i potraživanja od banaka	31.868	37.247	-14,4%
Kredit i potraživanja od klijenata	180.633	165.583	9,1%
Hartije od vrijednosti	28.408	52.719	-46,1%
Ostala finansijska sredstva	1.925	1.607	19,8%
<i>Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat</i>			
Hartije od vrijednosti	33.584	45.156	-25,6%
<i>Finansijska sredstva koja se drže radi trgovanja</i>			
Hartije od vrijednosti	151	435	-65,3%
Derivati koji se drže zbog zaštite od rizika	-	-	
Investicije u pridružena društva, zavisna društva i zajedničke	307	307	0%
Investicione nekretnine	33	30	-10,0%
Nekretnine, postrojenja i oprema	4.544	4.254	6,8%
Nematerijalna sredstva	1.312	650	101,8%
Tekuća poreska sredstva	-	-	
Odložena poreska sredstva	198	286	-30,8%
Ostala sredstva	2.130	2.189	-2,7%
UKUPNA SREDSTVA:	320.561	361.347	-11,3%

U strukturi aktive se izdvajaju:

- Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka bilježe pad u odnosu na 31.12.2024. godine za EUR 15.416 hiljada, odnosno (30,3%);
- Kredit i potraživanja od banaka niži su za EUR 5.379 hiljada ili (14,4%);
- Kredit i potraživanja od klijenata bilježe rast u odnosu na 31.12.2024. godine za EUR 15.050 hiljada ili 9,1%; i
- Hartije od vrijednosti (agregatno posmatrano) bilježe pad u odnosu na 31.12.2024. godine za EUR 36.167 hiljada ili (36,8%), što se reperkutuje na teret kamatonosne aktive, odnosno na niži nivo prinosa, jer je prosječan nivo hov u toku 2025. godine niži nego prosječan nivo hov u toku 2024. godine.

Ukupna aktiva Banke bilježi pad u odnosu na 31.12.2024. godine za EUR 40.786 hiljada ili (11,3%). Relevantna je pozitivna promjena strukture aktive u dijelu Ostala finansijska sredstva za iznos od EUR 318 hiljada ili 19,8%, kao i u dijelu Nematerijalna sredstva za iznos od EUR 662 hiljada ili 101,8%.

Bilans stanja – obaveze Banke na dan 31. decembar 2025. godine:

Obaveze	31 Dec 2025	31 Dec 2024	Promjena
<i>Finansijska obaveze koje se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti</i>			
Depoziti banaka i centralnih banaka	20	15	33,3%
Depoziti klijenata	268.678	310.708	-13,5%
Kreditni klijenata koji nijesu banke	2.546	3.566	-28,6%
Derivatne finansijske obaveze kao instrument zaštite	-	-	-
Rezerve	970	1.033	-6,1%
Tekuće poreske obaveze	891	1.219	-26,9%
Odložene poreske obaveze	186	158	17,7%
Ostale obaveze	6.028	5.552	8,6%
Subordinisani dug	-	-	-
UKUPNE OBAVEZE:	279.319	322.251	-13,3%

U strukturi obaveza Banke najznačajnije učešće imaju depoziti klijenata 96,2%, koji su smanjeni u 2025. godini za EUR 42.030 hiljada ili (13,5%) u odnosu na 31.12.2024. godine. Smanjen je kako udio oročenih, pogotovo dugoročnih depozita, tako i udio avista depozita što je dovelo do promjene strukture ranije opisane aktive.

Bilans stanja – kapital Banke na dan 31. decembar 2025. godine:

Kapital	31 Dec 2025	31 Dec 2024	Promjena
Akcijski kapital	13.124	13.124	0,0%
Neraspoređena dobit	22.771	19.262	18,2%
Dobit tekuće godine	5.169	7.009	-26,3%
Ostale rezerve	178	(299)	-159,5%
UKUPAN KAPITAL:	41.242	39.096	5,5%
UKUPNI KAPITAL I OBAVEZE:	320.561	361.347	-11,3%

Vlasništvo i struktura kapitala

U narednoj tabeli dat je prikaz strukture akcionara Banke na 31. decembar 2025. godine. U toku 2025. godine nije bilo promjena u visini i strukturi akcionarskog kapitala.

Rbr	Naziv akcionara	Iznos	Broj akcija	% vlasništva
1	Sigma Delta Holdings doo	10.934.025.26	21,606,260	83,31%
2	Sigma Delta Investments doo	1.157.962.40	2,288,200	8,82%
3	MRI CONSULTING DMCC	1.002.264.48	1,980,532	7,64%
4	Ostali manjinski akcionari	30.188.39	59,654	0,23%
	Ukupno	13,124,440.53	25.934.646	100,00%

Bilans uspjeha za godinu završenu 31. decembra 2025. godine:

Pozicija	2025.	2024.	Promjena
Prihodi od kamata i slični prihodi	10.347	11.249	-8,0%
Prihodi od kamata na obezvrjeđene plasmane	121	100	21,0%
Rashodi od kamata i slični rashodi	(1.928)	(2.088)	-7,7%
Neto prihodi od kamata	8.540	9.261	-7,8%
Prihodi od naknada i provizija	5.159	5.845	-11,7%
Rashodi naknada i provizija	(1.764)	(1.785)	-1,2%
Neto prihodi od naknada i provizija	3.395	4.060	-16,4%
Neto dobitak usled prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se ne vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha	(4)	-	-
Neto dobitak / (gubitak) po osnovu finansijskih instrumenata koji se drže radi trgovanja	77	22	250,0%
Neto dobici od kursnih razlika	977	871	12,2%
Neto dobitak / (gubitak) po osnovu prestanka priznavanja ostale imovine	(125)	12	-1.141,7%
Ostali prihodi	37	38	2,6%
Troškovi zaposlenih	(3.401)	(3.096)	9,9%
Troškovi amortizacije	(623)	(544)	14,5%
Opšti i administrativni troškovi	(2.407)	(2.432)	-1,0%
Neto rashodi po osnovu obezvređenja finansijskih instrumenata koji se ne vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha	(263)	134	-296,3%
Troškovi rezervisanja	(65)	8	-912,5%
Ostali rashodi	(68)	(128)	-46,9%
Dobitak prije oporezivanja	6.070	8.206	-26,0%
Porez na dobit	(901)	(1.197)	-24,7%
NETO PROFIT	5.169	7.009	-26,3%

Najznačajnije promjene u rezultatu poslovanja za 2025. godinu, u odnosu na prethodnu godinu su:

- Pad neto prihoda od kamata od EUR 721 hiljada ili (7,8%), uslovljen je u najvećoj mjeri padom prihoda od kamata od hartija od vrijednosti i padom prihoda od kamata na depozite kod ino banaka;
- Pad neto prihoda od naknada i provizija od EUR 665 hiljada ili (16,4%) prvenstveno uslovljen padom prihoda od naknada iz oblasti komisionih poslova, obavezne rezerve i međunarodnog platnog prometa;
- Rast neto dobitaka od kursnih razlika od EUR 106 hiljada ili 12,2%;
- Pad neto dobitaka/gubitaka po osnovu prestanka priznavanja ostale imovine za 137 hiljada ili (1.141,7%);
- Rast troška zaposlenih od EUR 305 hiljada ili 9,9% objašnava se, u najvećoj mjeri, usklađivanjem zarada sa povećanim troškovima života i porastom broja zaposlenih;
- Rast troškova amortizacije za 79 hiljada ili 14,5%; i
- Rast rashoda po osnovu obezvređenje finansijskih instrumenata za 397 hiljada ili 296,3%.

2. USKLAĐENOST OBAVLJANJA DJELATNOSTI BANKE SA ZAKONOM I DRUGIM PROPISIMA

1. Politika i Metodologija praćenja usklađenosti

Upravni odbor donio je Politiku praćenja usklađenosti na sjednici održanoj 09.07.2024. godine. Politika sadrži odredbe o ciljevima kontrolne funkcije praćenja usklađenosti, riziku usklađenosti, organizaciji, mjerama za obezbjeđivanje nezavisnosti i objektivnosti, obimu i načinu rada, ovlašćenjima i odnosu sa drugim organizacionim jedinicima kao i druga određenja od značaja za kontrolnu funkciju praćenja usklađenosti. Strateški/opšti cilj kontrolne funkcije praćenja usklađenosti je: usklađenost opštih i pojedinačnih akata i svih poslovnih aktivnosti Banke sa propisima i standarima. Pojedinačni ciljevi koji proizilaze iz strateškog cilja su: poslovanje bez sankcija regulatornog tijela; minimiziranje finansijskih gubitaka; dobar poslovni ugled.

Upravni odbor donio je Metodologiju praćenja usklađenosti na sjednici održanoj 09.07.2024. godine. Metodologija sadrži način vršenja poslova kontrolne funkcije za praćenje usklađenosti. Ovlašćeno lice vrši isključivo poslove iz svog djelokruga, izbjegavajući moguće sukobe interesa u odnosu na druge zaposlene i poslove koje oni obavljaju. Radi vršenja poslova koji su mu povjereni, ovlašćeno lice ima pravo pristupa svim organizacionim jedinicama, pravo uvida u dokumenta, odnosno informacije koje su mu potrebne, a može od svih zaposlenih zahtijevati da mu pribave informacije i daju odgovarajuća obrazloženja.

2. Plan rada i izvještaji ovlašćenog lica za 2025. godinu

Plan rada ovlašćenog lica za praćenje usklađenosti poslovanja Banke sa propisima za 2025. godinu, Upravni odbor usvojio je 10.02.2025. godine.

Izvještaj o radu ovlašćenog lica za praćenje usklađenosti poslovanja Banke sa propisima za period 01.01-30.06.2025. godine, Upravni odbor usvojio je 14.10.2025. godine, Odbor za rizike razmatrao je Izvještaj 12.11.2025. godine, a Nadzorni odbor 17.11.2025. godine.

Izvještaj o radu ovlašćenog lica za praćenje usklađenosti poslovanja Banke sa propisima za period 01.07-31.12.2025. godine, Upravni odbor usvojio je 09.02.2026. godine, Odbor za rizike razmatrao je Izvještaj 26.03.2026. godine, a Nadzorni odbor 30.03.2026. godine.

Izvještaj o radu ovlašćenog lica za praćenje usklađenosti poslovanja Banke sa propisima za period 01.01-31.12.2025. godine, Upravni odbor usvojio je 17.03.2026. godine, Odbor za rizike razmatrao je Izvještaj 26.03.2026. godine, a Nadzorni odbor 30.03.2026. godine.

3. Ocjena adekvatnosti i efikasnosti sistema upravljanja rizikom usklađenosti

Rizik usklađenosti nastaje kao posljedica propuštanja usklađivanja poslovanja sa zakonom, podzakonskim aktima, internim aktima, kao i sa pravilima struke i dobrim poslovnim običajima, a posebno obuhvata rizik od sankcija regulatornog tijela i od finansijskih gubitaka, kao i reputacioni rizik. Banka upravlja rizikom usklađenosti poslovanja na način da pravovremeno usklađuje interne propise i praksu sa zahtjevima zakona, propisa, pravila, relevantnih standarda i kodeksa ponašanja.

Banka je uspostavila kontrolnu funkciju praćenja usklađenosti sa odgovarajućim ovlašćenjima koja su nezavisna od poslovnih procesa i aktivnosti u kojima rizik nastaje i na način da se izbjegava sukob interesa. Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji poslova Banke utvrđena je kontrolna funkcija - ovlašćeno lice za praćenje usklađenosti poslovanja Banke sa propisima. Utvrđeno je i radno mjesto zamjenik ovlašćenog lica (jedan izvršilac). Upravni odbor uz saglasnost Nadzornog odbora imenuje i razrješava lice koje je odgovorno za rad kontrolne funkcije praćenja usklađenosti i njegovog zamjenika i o tome u roku od tri radna dana obavještava Centralnu banku. Lice odgovorno za rad funkcije praćenja usklađenosti mora da ispunjavaju uslove primjerenosti utvrđene posebnim propisom Centralne banke.

U okviru funkcije praćenja usklađenosti, vrše se sljedeći poslovi: utvrđivanje, procjena i praćenje usklađenosti poslovanja Banke sa propisima, internim aktima i standardima; utvrđivanje i procjena rizika o mogućim neusklađenostima kojima je Banka izložena ili bi mogla biti izložena u poslovanju; procjena efekata koji će na poslovanje imati novi propisi; provjeravanje usklađenosti novih proizvoda ili aktivnosti sa relevantnim propisima (u saradnji sa funkcijom upravljanja rizicima); izvještavanje Upravnog odbora, Nadzornog odbora, odgovarajućeg radnog tijela Nadzornog odbora i ostalih relevantnih lica o riziku usklađenosti; savjetovanje Upravnog odbora i drugih odgovornih lica o primjeni propisa i internih akata; saradivanje sa funkcijom upravljanja rizicima (razmjena informacija u vezi rizika usklađenosti i upravljanje tim rizikom); praćenje i davanje preporuka o relevantnim edukativnim programima.

Ovlašćeno lice vrši isključivo poslove iz svog djelokruga, izbjegavajući moguće sukobe interesa u odnosu na druge zaposlene i poslove koje oni obavljaju. Radi vršenja poslova koji su mu povjereni, ovlašćeno lice ima pravo pristupa svim organizacionim jedinicama, pravo uvida u dokumenta, odnosno informacije koje su mu potrebne, a može od svih zaposlenih zahtijevati da mu pribave informacije i daju odgovarajuća obrazloženja. Kontrolnoj funkciji praćenja usklađenosti obezbjeđuje se pristup svim poslovnim linijama i organizacionim jedinicama/slужbama, potrebni resursi i finansijska sredstva za izvršenje godišnjeg plana i stručno osposobljavanje lica koja obavljaju poslove kontrolne funkcije.

Funkciji praćenja usklađenosti obezbjeđuje se da direktno izvještava Nadzorni, Upravni odbor i Odbor za rizike i da najmanje jednom godišnje učestvuje u radu sjednica ovih organa i tijela kada se raspravlja o izvještaju te funkcije. Ako lice odgovorno za rad kontrolne funkcije utvrdi nezakonitost u poslovanju ili kršenje pravila o upravljanju rizicima, odnosno razvoj rizika kojim se ugrožava likvidnost, solventnost ili sigurnost poslovanja kreditne institucije, o tome se bez odlaganja obavještava Upravni i Nadzorni odbor i Centralna banka.

Banka obezbjeđuje implementaciju preporuka i mjera za otklanjanje nezakonitosti, nepravilnosti, nedostataka i slabosti koje je utvrdilo ovlašćeno lice, uključujući i način njihovog rješavanja.

3. KVALIFIKOVANOST I NEZAVISNOST REVIZORA DRUŠTVA U ODNOSU NA DRUŠTVO, AKO SU FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI DRUŠTVA PREDMET REVIZIJE

Revizor društva koji je obavljao reviziju pojedinačnih i konsolidovanih finansijskih iskaza Banke za 2025. godinu je društvo za reviziju Crowe MNE d.o.o. Podgorica.

Navedeno društvo za reviziju je dio grupacije Crowe Global.

Rangirana kao osma najveća računovodstvena mreža na svijetu, Crowe Global ima preko 180 firmi članica koje obavljaju računovodstvene i savjetodavne poslove u preko 130 zemalja svijeta. Njihovo izuzetno poznavanje poslovanja, lokalnih zakona i posla obezbjeđuje dugoročnu vrijednost za njihove klijente. Crowe Global svojim članicama obezbjeđuje dostupnost globalnih resursa na lokalnom nivou.

Crowe tim je sačinjen od eksperata iz oblasti strateškog, finansijskog i računovodstvenog savjetovanja.

Ono što ih ističe u odnosu na druge kompanije je:

- Tim sačinjen od profesionalaca koji su učestvovali na velikom broju raznih projekata u zemlji i inostranstvu, savjetujući kako domaće, tako i velike strane kompanije;
- Raznovrsna ekspertiza iz domena finansijskih usluga, što omogućava sagledavanje cjelokupnog aspekta projekta na kome su angažovani i u skladu sa tim pruženu uslugu pripremljenu po mjeri i potrebama klijenta.

Crowe MNE d.o.o. Podgorica posjeduje iskustvo, znanje i resurse neophodne za uspješnu realizaciju predmetne revizije. Njihovo razumijevanje potreba Banke u pogledu usluga revizije je sljedeće:

- Stručan tim sa iskustvom rada sa klijentima iz finansijskog sektora, koji će identifikovati ključne rizike, probleme i predložiti rješenja koja će stvoriti dodatnu vrijednost rukovodiocima projekta i nadležnim organima;
- Nezavisan revizorski pristup u kojem je klijent na prvom mjestu;
- Pružanje efikasnih i efektivnih revizorskih usluga za Klijenta, koje su u skladu sa međunarodnim standardom revizije sa dosljednim timom obučenih profesionalaca, usmjerenim na minimiziranje troškova revizije.

U smislu nezavisnosti revizora društva:

- Društvo za reviziju Crowe MNE d.o.o. Podgorica je za reviziju Universal Capital Bank AD Podgorica angažovalo tri lica koja su ovlašćeni revizori sa više od tri godine iskustva na poslovima revizije banaka;
- Društvo za reviziju Crowe MNE d.o.o. Podgorica nije povezano sa Bankom, niti članom bankarske grupe;
- Društvo za reviziju Crowe MNE d.o.o. Podgorica i članovi tima nemaju direktni ili indirektni finansijski interes u Banci ili članu bankarske grupe koji proizilazi iz poslovnog odnosa sa Bankom;
- Društvo za reviziju Crowe MNE d.o.o. Podgorica i članovi tima ne pružaju nerevizorske usluge Banci u skladu sa članom 225 Zakona o kreditnim institucijama;
- Društvo za reviziju Crowe MNE d.o.o. Podgorica nije prethodne četiri godine, uzastopno, vršilo reviziju finansijskih iskaza Banke.

4. UGOVORI ZAKLJUČENI IZMEĐU BANKE I DIREKTORA I SA NJIMA POVEZANIM LICIMA

Banka nije zaključivala ugovore sa direktorima osim ugovora u vezi sa radom. Takođe nam zaključenih ugovora sa povezanim licima članova Upravnog odbora.

U ovom dijelu Banka zaključuje komercijalne Ugovore koji spadaju u njeno redovno poslovanje kao što su Ugovori o otvaranju transakcionih računa, korićenja kreditnih/ debitnih kartica i slično.

5. STICANJE SOPSTVENIH AKCIJA

Banka nije sticala sopstvene akcije.

6. UPRAVLJANJE RIZICIMA

6.1. Finansijski instrumenti

U skladu sa prirodom poslovanja, najznačajniji dio aktive Banke čine finansijska sredstva. Banka ima obavezu vrednovanja finansijskih sredstava u skladu sa MSFI 9: *Finansijski instrumenti* po jednom od tri modela:

- Amortizovana vrijednost;
- Fer vrijednost kroz ostali ukupni rezultat;
- Fer vrijednost kroz bilans uspjeha.

Banka je u obavezi, da za sve stavke aktive po osnovu kojih je izložena kreditnom riziku vrši procjenu obezvređenja (za stavke bilansne aktive) odnosno procjenu vjerovatnog gubitka (za vanbilansne stavke), osim za finansijska sredstva koja se vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha.

Detaljna objelodanjivanja korišćenih metodologija, procjena i tehnika nalaze se i sastavni su dio Napomena uz revidirane finansijske izvještaje.

6.2. Upravljanje rizicima, ciljevi i politike

Imajući u vidu da je upravljanje rizicima ključni element upravljanja poslovanjem, i veliku izloženost rizicima bankarskog sektora, sistem upravljanja rizicima obuhvata sve aktivnosti definisane sljedećim aktima:

- Godišnji plan rada funkcije kontrole rizika za 2025. godinu;
- Godišnji izvještaj o radu kontrolne funkcije rizika za 2024. godinu i Polugodišnji izvještaj o radu za prvu polovinu 2025. godine;
- Metodologija bonitetne klasifikacije u Universal Capital Banci AD Podgorica;
- Metodologija rada kontrolne funkcije rizika;
- Metodologija za izradu plana oporavka;
- Metodologija za ocjenu investicionih projekata;
- Metodologija za procjenu obezvređenja i očekivanog gubitka po Međunarodnom standardu finansijskog izvještavanja 9;
- Metodologija za utvrđivanje stabilnog nivoa depozita;
- Procedura za određivanje finansijske sposobnosti druge ugovorne strane;
- Procedura za upravljanje velikim izloženostima;
- Okvir za sklonost preuzimanju rizika - RAF;
- Smjernice za detaljnu kategorizaciju visokorizičnih izloženosti;
- Smjernice kojima se propisuju vrste i tehnike ublažavanja kreditnog rizika;
- Politika upravljanja deviznim rizikom;
- Politika za upravljanje rizikom koncentracije;
- Politika upravljanja rizikom likvidnosti;
- Procedura za upravljanje rizikom likvidnosti;
- Politika za procjenu adekvatnosti internog kapitala (ICAAP);
- Politika za procjenu adekvatnosti likvidnosti (ILAAP politika);
- Metodologija za procjenu adekvatnosti internog kapitala (ICAAP) i stres testove;
- Metodologija za postupak procjene adekvatnosti likvidnosti (ILAAP);
- Popis rizika i metodologija za utvrđivanje značajnih rizika za potrebe ICAAP-a;
- Politika upravljanja kreditnim rizikom i rizicima povezanim sa kreditnim rizikom;
- Strategija upravljanja rizicima Universal Capital Bank AD Podgorica ;
- Politika upravljanja operativnim rizikom;
- Procedura upravljanja operativnim rizikom;
- Politika upravljanja rizikom eksternalizacije;
- Politika upravljanja kamatnim rizikom iz pozicija kojima se ne trguje i rizikom kreditnog spreda iz pozicija kojima se ne trguje;
- Metodologija validacije parametara kamatnog rizika u bankarskoj knjizi;
- Politika upravljanja rizikom modela;
- Procedura upravljanja rizikom eksternalizacije;
- Procedura za uvođenje novih proizvoda;
- Izjava o sklonosti preuzimanju rizika – RAS;
- Metodologija za procjenu vrijednosti imovine;
- Politika upravljanja rizikom druge ugovorne strane (uključujući rizik emitenta);
- Procedura za identifikovanje, evidentiranje i praćenje povezanih lica za namjene izračunavanja velikih izloženosti i lica povezanih sa bankom;
- Katalog kolaterala;
- Plan oporavka kreditne institucije;
- Plan za postupanje u nepredviđenim okolnostima (kriza likvidnosti); i
- Izvještaj o procjeni postupka procjene adekvatnosti internog kapitala.

Osnovni ciljevi u okviru sistema upravljanja rizicima su:

- Minimiziranje negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke kroz odgovarajuće testiranje kreditne sposobnosti zajmotražioca i adekvatne sisteme kreditne zaštite; i
- Kontinuirano praćenje i održavanje nivoa adekvatnosti kapitala iznad nivoa utvrđenim od strane regulatora.

6.3. Informacije o izloženosti rizicima cijena, kreditnim rizicima, rizicima likvidnosti i rizicima novčanog toka

Banka je kao osnovni prepoznala kreditni rizik. Banka je dužna da efikasno upravlja istim kao i da održava nivo i kvalitet kreditnog portfolija u skladu sa Strategijom upravljanja rizicima i usvojenom Politikom upravljanja kreditnim rizikom i rizicima povezanih sa kreditnim rizikom.

Banka prati kreditni rizik koji proizilazi iz ukupnog portfolija kao i rizike vezane za pojedinačne izloženosti. Istovremeno, Banka je dužna da blagovremeno preduzme aktivnosti za poboljšanje kreditnog portfolija, a posebno kredita koji pripadaju kategoriji nekvalitetne aktive.

Pored kreditnog, tržišnog i operativnog rizika kao materijalno značajne prepoznala i rizik zemlje, rezidualni, rizik koncentracije, kamatni rizik iz pozicija kojim se ne trguje kao i rizik likvidnosti.

Detaljna objelodanjivanja korišćenih metodologija, procjena i tehnika nalaze se i sastavni su dio Napomena uz revidirane finansijske izvještaje.

6.4. Metode i tehnike upravljanja rizicima i ublažavanje negativnih efekata

Kreditni rizik

Banka obračunava interni kapitalni zahtjev za kreditni rizik u užem smislu primjenom standardizovanog pristupa, na način propisan Odlukom o adekvatnosti kapitala kreditnih institucija. Na zahtjeve za kapitalom za kreditni rizik u užem smislu, banka dodaje zahtjeve za kapitalom za rezidualni rizik kreditnog rizika, rizik kreditne koncentracije, kreditni rizik zemlje i kamatno indukovani kreditni rizik.

Rizik zemlje

Testiranje materijalnosti za rizik zemlje analizira se u kontekstu izloženosti prema licima u zemljama izvan Crne Gore.

Banka izračunava potrebni interni kapital za rizik zemlje analizom osetljivosti, tako što određenoj kategoriji izloženosti prema licima u drugim zemljama umanjuje rejting za jednu klasu. Na taj način, Banka pogoršava dužniku stepen kreditnog kvaliteta i ponder rizika. Tako se dobija dodatna rizikom ponderisana aktiva, čijim se množenjem se 8% dobija procjena zahtjeva za kapitalom za rizik zemlje.

Rezidualni rizik

Internu procjenu zahtjeva za dodatnim kapitalom za rezidualni rizik, Banka ocjenjuje prije svega kroz reklasifikaciju izloženosti pokrivene nekretninama i promjenu pondera za rizikom ponderisane izloženosti usljed pada vrijednosti nekretnina, kao i kroz efekat pada vrijednosti nekretnina na očekivane kreditne gubitke.

Banka ne procjenjuje efekte rezidualnog rizika na depozite i garancije zbog materijalnosti i velike sigurnosti/kvaliteta istih. Razmatra se isključivo promjena vrijednosti nekretnina, jer su nekretnine vid preostalih kolaterala banke sa dominantnim uticajem na rizikom ponderisanu aktivu i očekivane kreditne gubitke.

Budući da Banka prilikom procjene očekivanog kreditnog gubitka na grupnoj osnovi, kolaterale obuhvata u okviru „EAD“ parametra, uticaj pada vrijednosti nekretnina na procjenu očekivanih gubitaka je uzet kroz rast ispravki vrijednosti koje se obračunavaju na grupnoj osnovi usljed rasta „EAD“ parametra.

Za potrebe interne procjene potrebnog kapitala za rezidualni rizik, potrebno je da Banka koristi reprezentativan uzorak podataka o cijenama nekretnina za dovoljno dug vremenski period.

Kako bi Banka odredila pad cijena nekretnina koji se može dogoditi u narednih 12 meseci, računamo logaritmovane godišnje prinose cijena nekretnina. Logaritmovani prinosi cijena nekretnina se računaju po formuli $xt = \ln(xt/xt-4)$ pri čemu je xt prosječna realizovana cijena stanova u kvartalu t , dok je $xt-4$ prosječna realizovana cijena stanova u kvartalu $t-4$. Na primjer, ako je t poslednji kvartal 2024 godine, $t-4$ je poslednji kvartal 2023 godine.

Nakon što Banka odredi logaritmovane godišnje prinose nekretnina, testira se normalnost njihove raspodjele Shapiro-Walk testom. Ukoliko se ispostavi da prinosi imaju normalnu raspodjelu, određujemo nivo logaritmovanih prinosa koji se nalazi na 5% kumulativne distribucije normalne raspodjele sa aritmetičkom sredinom i standardnom devijacijom logaritmovanih godišnjih prinosa posmatranog perioda. Ukoliko prinosi nemaju normalnu raspodjelu, potrebno je odrediti raspodjelu koja najviše odgovara. Ukoliko postoje poteškoće da se odredi odgovarajuća raspodjela (nakon provjere više raspodjela), Banka može koristiti normalnu raspodjelu kao aproksimaciju raspodele prinosa.

Nakon što se izračuna prinos na 5% kumulativne distribucije odabrane raspodjele, Banka računa eksponent tog prinosa. Formulom 1 - dati prinos, dobija se „haircut“ cijena nekretnina koji će banka koristiti za procjenu internih kapitalnih zahtjeva za rezidualni rizik. Efekti se ogledaju kroz rast rizikom ponderisane aktive (RWA) i rast ispravki vrijednosti potraživanja.

Efekti rasta ispravki vrijednosti na zahtjev za kapitalom su izračunati tako što je izračunat rast RWA koji bi dao isti efekat na ratio adekvatnosti kapitala kao i umanjenje kapitala za iznos ispravki vrijednosti uz nepromenjen nivo RWA. Konkretno, dodatan RWA zbog rasta ispravki vrednosti potraživanja se računa po formuli:

Ukupan RWA * ((Regulatorni kapital)/(Regulatorni kapital-Rast ispravki vrednosti)-1)

Ukupan dodatni RWA zbog rezidualnog rizika je zbir rasta RWA usled pada nekretnina i dodatnog RWA usled rasta ispravki vrednosti. Interni kapitalni zahtjev se dobija kada se ukupni dodatni RWA pomnoži sa 8%.

Rizik koncentracije

Rizikom koncentracije upravlja se pomoću limita prema klijentima, odnosno grupama povezanih lica, kao i preko limita po granama i regionima. Limite uspostavlja Banka, sa ciljem da se izbjegne pretjerana koncentracije prema određenom izvoru rizika, odnosno da vodi diversifikaciji portfolija Banke.

Ublažavanje rizika koncentracije Banka sprovodi aktivnim upravljanjem proizvoda banke, kreditnim portfolijom kao i prilagođavanjem uspostavljenih limita.

Banka prilikom mjerenja rizika koncentracije razmatra potraživanja prema svim klijentima, bez obzira na njihov status, isključujući pritom izloženosti prema CBCG i Crnoj Gori.

Banka obračunava interne kapitalne zahtjeve za rizik koncentracije posebno za (a) izloženosti prema jednom klijentu ili grupi klijenata – individualna izloženost, (b) izloženosti prema privrednim sektorima - sektorskom riziku. Ukupan interni kapitalni zahtev za rizik koncentracije predstavlja zbir kapitalnih zahtjeva za obe koncentracije.

Individualna izloženost

Interni kapitalni zahtevi za rizik koncentracije individualnih izloženosti se računa na osnovu izloženosti prema 100 najvećih klijenata banke. Interni kapitalni zahtevi zavise od visine HHI (Herfindal-Hiršman indeks). HHI se računa na sledeći način:

$$HHI = (\sum x_i^2) / [(\sum x_i)]^2 * (\sum x_i) / y * 100$$

gdje je:

x_i – bruto izloženost klijenta i u ukupnom portfoliju Banke

y – bruto izloženost kompletnog portfolija Banke

i – broj klijenata koji ulaze u obračun i koji je definisan na 100 klijenata

U zavisnosti od dobijene vrijednosti HH indeksa za izloženosti prema jednom klijentu ili grupi klijenata,

Banka povećava interni kapitalni zahtjev za rizik koncentracije za odgovarajući procenat u skladu sa ustanovljenim procentima povećanja kapitala.

Sektorske izloženosti

HH indeks u slučaju rizika izloženosti prema sektoru računa se na sledeći način:

$$HHI = (\sum x_i^2) / [(\sum x_i)]^2 * (\sum x_i) / y * 100$$

gdje je:

x – bruto izloženost prema određenom sektoru/proizvodu

y – bruto izloženost kompletnog portfolija Banke

i – broj sektora/proizvoda koji ulaze u obračun

U zavisnosti od dobijene vrijednosti HHI indeksa Banka povećava interni kapitalni zahtev za rizik koncentracije za odgovarajući procenat u skladu sa ustanovljenim procentima povećanja kapitala.

Kamatni rizik

Banka tretira kamatni rizik koji proizilazi iz njene bankarske knjige kao materijalno značajan rizik. Ovaj rizik je imanentan bankarskom poslovanju i poslovnom modelu Banke.

Banka je dužna da upravlja različitim oblicima kamatnog rizika i to:

- Rizikom krive prinosa (eng. yield curve risk) – kome je izložena uslijed promjene oblika i nagiba krive prinosa;
- Rizikom vremenske neusklađenosti dospijeća i ponovnog određivanja cijena (eng. repricing/gap risk);
- Baznim rizikom (eng. basis risk) kome je izložena zbog različitih referentnih kamatnih stopa kod kamatno osjetljivih pozicija aktive i pasive sa sličnim karakteristikama u pogledu dospijeća ili ponovnog određivanja cijena; i
- Rizikom opcija (eng. optionality risk) kome je izložena zbog ugovornih odredbi u kamatno osjetljivim pozicijama (kreditni sa mogućnošću prevrijemene otplate, depoziti sa mogućnošću prevrijemenog povlačenja i slično).

Budući da je riječ o riziku iz tzv. stuba 2, Banka je razvila interni model za obračun internih kapitalnih zahtjeva (ekonomskog kapitala) za isti. Banka primjenjuje promjenu (senzitivnost) ekonomske vrijednosti kapitala za očekivane kamatne šokove kretanja kamatnih stopa kao primarnu metriku za obračun ekonomskog kapitala za zaštitu od kamatnog rizika bankarske knjige – Eng. Economic Value of Equity (EVE).

Za potrebe ove analize osjetljivosti EVE indikatora na promjene kamatnih stopa, ključno je definisati scenarije kamatnih šokova (koje Banka primjenjuje za potrebe obračuna internog kapitalnog zahtjeva bez efekata stres testa).

Banka je za potrebe određivanja scenarija kamatnih šokova za EUR primijenila kamatne šokove predefinisane u relevantnom EBA dokumentu (scenariji za valutu EUR se primjenjuju i na sve ostale strane valute).

Definisanje (razvoj) scenarija kamatnih šokova kretanja kamatnih stopa

Kamatne stope, putem kojih se vrši diskontovanje novčanih tokova po predefinisanim vremenskim korpama, razvijane su za valutu koja je materijalno značajna odnosno EUR. Za EUR valutu, korišćeni su podaci o EURIBOR-ima za ročnosti do godinu dana i swap stope za ročnosti preko godinu dana. Na osnovu ovih podataka, vršena je transformacija swap stopa u zero stope koje su kasnije korišćene u procesu diskontovanja.

Na osnovu kretanja EURIBOR-a dobijaju se kamatne stope u osnovnom scenariju, na koje se dodaju faktori šoka. Kamatna stopa u šok scenariju je jednaka stopi u osnovnom scenariju uvećanoj za faktor šoka.

Scenariji šoka za valutu EUR su prikazani u sledećoj tabeli:

	Kretanje kamatnih stopa (u bps) za EUR
Parallel shock scenario	200
"Stress add-on factor"	40
Short rates shock	250
Long rates shock	100

Za valutu EUR, šok scenariji određeni su na osnovu preporuka Bazelskog komiteta za superviziju banaka (BCBS) i EBA smernica za IRRBB. Takođe, za potrebe obračuna EVE metrike, a u skladu sa preporukama Bazelskog komiteta za superviziju banaka i EBA smernicama, razvijeno je 6 scenarija krive prinosa za diskontovanje novčanih tokova:

Scenario 1 – „Parallel shock up“. Podrazumijeva pomijeranje i kratkoročnih i dugoročnih kamatnih stopa (cijele „yield“ krive) na gore.

Scenario 2 – „Parallel shock down“. Podrazumijeva pomijeranje i kratkoročnih i dugoročnih kamatnih stopa (cijele „yield“ krive) na dolje.

Scenario 3 – „Steeper shock“. Podrazumijeva opadanje kratkoročnih i rast dugoročnih kamatnih stopa.

Scenario 4 – „Flattener shock“. Podrazumijeva rast kratkoročnih i opadanje dugoročnih kamatnih stopa.

Scenario 5 – „Short rates shock up“. Podrazumijeva rast samo kratkoročnih kamatnih stopa.

Scenario 6 – „Short rates shock down“. Podrazumijeva pad samo kratkoročnih kamatnih stopa.

Dalje, određeni su diskontni faktori za svaku valutu, ročnost i scenario ponaosob.

Analiza osjetljivosti NII indikatora na promjene kamatnih stopa

Banka izrađuje analizu kamatnog rizika putem NII perspektive (uticaja na neto kamatne prihode/marginu u periodu do 12 mjeseci), na osnovu bilansa stanja za potrebe finansijskog izvještavanja u skladu sa MSFI.

Izvještaj se sastavlja posebno za sve materijalno značajne valute. Raspoređivanje se vrši prema repricing strukturi.

Banka primjenjuje statičke kamatne gepove za potrebe obračuna NII senzitivnosti. Statički gepovi izrađuju se na bazi „zatvorenih“ bilansa na dan izvještavanja - drugim riječima, ne uzima u obzir buduća, očekivanja produkciju kredita, depozita i drugih bilansnih i vanbilansnih kategorija. Za razliku od EVE metrike, gdje se primjenjuju i dinamički kamatni gepovi, za obračun NII metrike se koristi statički gep.

Obračun NII vrši se prema sljedećoj formuli:

$$\text{Uticaj na NII} = \text{NII}(r') - \text{NII}(r)$$

pri čemu je: $r' = r + \text{kamatni šok prema definisanom scenariju}$.

Za potrebe interne procjene zahteva za kapitalom uz pomoć NII metrike banka koristi sljedeće kamatne šokove:

Scenario 1 – „Parallel shock up“. Podrazumijeva pomjeranje i kratkoročnih i dugoročnih kamatnih stopa (cele „yield“ krive) na gore za 200 bps.

Scenario 2 – „Parallel shock down“. Podrazumijeva pomjeranje i kratkoročnih i dugoročnih kamatnih stopa (cele „yield“ krive) na dolje za 200 bps.

Banka je paralelno razvila i novi IRRBB alat za obračun potrebnog kapitala za kamatni rizik uzimajući u obzir zahtjeve koje nosi novi regulatorni okvir vezano za obračun potrebnog kapitala za kamatni rizik iz pozicija kojima se ne trguje i pretpostavke istog će objaviti nakon prvog zvaničnog izvještavanja prema regulatoru.

Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti predstavlja rizik da Banka neće moći da obezbijedi dovoljno novčanih sredstava za izmirenje obaveza u trenutku njihove dospelosti, ili rizik da će Banka za izmirivanje dospjelih obaveza morati da pribavi novčana sredstva uz značajne troškove. Rizik likvidnosti može biti realizovan uslijed:

- povlačenja postojećih izvora finansiranja ili nemogućnosti pribavljanja novih, što je rizik likvidnosti izvora finansiranja, i
- otežanog pretvaranja imovine u likvidna sredstva zbog poremećaja na tržištu, što je tržišni rizik likvidnosti

U skladu sa svojom veličinom, složenosti, profilom rizičnosti, obimom poslovanja i definisanom tolerancijom rizika, organ upravljanja Banke uspostavlja i sprovodi robusne strategije, politike, procese i sisteme za utvrđivanje, mjerenje i praćenje rizika likvidnosti, i upravlja tim rizikom u odgovarajućim periodima (uključujući intradnevno) i na taj način održava odgovarajući nivo bafera za likvidnost. Na osnovu svega navedenog Banka definiše profil likvidnosnog rizika koji je usklađen, odnosno adekvatan profilu rizika koji je potreban za robustan sistem upravljanja tim rizikom koji dobro funkcioniše.

Banka sprovodi i sledeće analize:

- Analiza gepa likvidnosti;
- Razvoj gepova likvidnosti;
- Marginalni gep; i
- Kumulativni gep.

Banka je definisala i pretpostavke za formiranje modeliranog gepa likvidnosti u regularnim uslovima kao i šest ključnih scenarija likvidnosti za izračunavanje internog kapitalnog zahtjeva i to:

- Idiosinkratski, produžana faza;
- Idiosinkratski, akutna faza;
- Sistemski, akutna faza;
- Sistemski, produžena faza;
- Kombinovani, akutna faza; i
- Kombinovani, produžena faza

Za obračun internih kapitalnih zahtjeva za rizik likvidnosti se uzima scenario sa najnepovoljnijim rezultatom.

Devizni rizik

Devizni rizik se smatra materijalno značajnim rizikom za koji Banka obračunava interni kapitalni zahtjev, uvažavajući i efekte stres testova.

Ukoliko koriste pojednostavljeni pristup definisan Odlukom o adekvatnosti kapitala, banke obračunavaju interni kapitalni zahtjev za devizni rizik kao 8% zbira neto devizne pozicije i neto pozicije u zlatu. Međutim, Universal Capital banka primjenjuje sofisticiraniju metodu obračuna internog kapitalnog

zahtjeva u cilju bolje kvantifikacije rizika i preciznijeg obračuna kapitalnog zahtjeva. Naime, Banka obračunava interni kapitalni zahtjev za devizni rizik primjenom interno razvijenog modela čija je suština u modeliranju kretanja deviznih kurseva i obračuna „Value-at-Risk“ (VaR) koristeći „Monte-Karlo“ simulaciju. Za projekciju kretanja kurseva u narednom periodu Banka je razvila autoregresioni model prvog reda.

Operativni rizik

Operativni rizik je rizik ostvarivanja gubitaka za Banku koji proizilazi iz neadekvatnih ili neuspjelih internih procesa, ili propusta, ljudskih grešaka i grešaka sistema ili spoljnih događaja, uključujući, ali neograničavajući se na pravni rizik ili rizik informaciono-komunikacione tehnologije, isključujući strateški i reputacioni rizik.

U sklopu operativnog rizika, uključuje se i rizik usklađenosti poslovanja sa propisima, internim aktima i standardima, kao i ESG rizici. Banka obuhvata i rizik koji proizilazi iz uvođenja novih proizvoda, procesa i sistema te rizik eksternalizacije (operativni rizik koji proizilazi iz aktivnosti koje je Banka povjerila trećim licima) koji su bliže određeni zasebnim internim aktima Banke.

Operativni rizici nastaju iz više razloga koji su usko vezani za Bančino poslovanje. Banka u okviru upravljanja operativnim rizikom naročito obuhvata: postojeće ili potencijalne rizike gubitka koji nastaju zbog neprimjerenog pružanja finansijskih usluga, uključujući slučajeve namjere ili nehata; rizik informacionog sistema; rizik modela; poslovne promjene, uključujući nove proizvode, aktivnosti, procese i sisteme; rizik koji se pojavljuje pri upravljanju projektima; pravni rizik; spoljne događaje; operativni rizik koji proizilazi iz eksternalizacije i značajne inherentne rizike u postojećim proizvodima, aktivnostima, procesima i sistemima.

U cilju utvrđivanja i mjerenja, odnosno procjene operativnog rizika, Banka uzima u obzir sve relevantne interne i eksterne faktore, događaje koji su rezultirali gubicima i rizik kojem je izložena i koji se može smatrati operativnim, ali nije doveo do ostvarivanja gubitka.

Uzroci (izvori) nastanka operativnog rizika mogu biti:

- Ljudski faktor (neovlašćene aktivnosti, pronevjere od strane zaposlenih sa ciljem pribavljanja lične koristi, pranje novca, unutrašnji sistem bezbjednosti, tj. gubici prouzrokovani neovlašćenim korišćenjem i manipulacijom informacijama iz IT sistema Banke, odnosi prema zaposlenima, diskriminacija i sl.);
- Procesi (gubici zbog neprimjenjivanja zakona i regulativa vezanih za zdravstvenu i socijalnu zaštitu i bezbjednost na radnom mjestu, gubici zbog neprofesionalnog ponašanja prema klijentima, gubici zbog grešaka u proizvodima/uslugama, gubici zbog prekoračenja limita izloženosti, gubici uslijed nezgoda koje prouzrokuju štetu ili povrede trećim licima, gubici zbog grešaka u upravljanju procesima, obuhvatanju i izvršavanju transakcija, gubici zbog neažurnog i netačnog izvještavanja, gubici zbog propusta u vezi sa dokumentacijom klijenata, gubici zbog grešaka u vođenju računa klijenata i sl.);
- Sistemi (neadekvatnost, neefikasnost, loše funkcionisanje ili pad informacionog sistema, tj. poremećaji u poslovanju koji dovode do prekida u radu zaposlenih); i
- Eksterni faktor (gubici zbog krađe i prevare od strane trećih lica sa ciljem sticanja lične koristi, spoljašnji sistem bezbjednosti, tj. gubici prouzrokovani nedozvoljenim pristupom informacionom sistemu sa ciljem da se prisvoje/oštete podaci Banke, vandalizam, oštećenje fiksne imovine i ljudski gubici zbog događaja kao što su elementarne nepogode, rat, terorizam i sl.).

Opšti ciljevi pristupa Banke upravljanju operativnim rizicima su:

- Razumijevanje uzroka operativnih rizika;
- Identifikovanje ključnih pitanja i problema u što kraćem roku i
- Izbjegavanje gubitaka izazvanih operativnim rizicima.

Stoga je Banka donijela strateške odluke o sljedećem:

- Banka će funkcionisati sa visokim stepenom jednostavnosti, transparentnosti i diversifikacije. Naglasak je na otvorenoj komunikaciji, korporativnim vrijednostima i lojalnosti zaposlenih;
- Banka uspostavlja jasno definisane i dokumentovane procese;
- Jasna podjela dužnosti u procesima i princip „četvoro očiju“ će se primjenjivati gdje god je moguće;
- Banka stavlja snažan fokus na korporativnoj kulturi i razvoju kadrova;
- Banka će nastojati da implementira visoke tehničke standarde u pogledu IT hardvera, softvera i rezervnih tehničkih sistema; i
- Interna revizija će vršiti redovne preglede.

Upravljanje operativnim rizikom podrazumijeva adekvatnu organizaciju internih procesa rada, zaposlenih u Banci, ali i preventivno djelovanje u odnosu na eksterne rizike, a ogleda se u:

1. identifikaciji postojećih izvora operativnog rizika i izvora koji mogu nastati uvođenjem poslovnih proizvoda, sistema ili aktivnosti;
2. mjerenju operativnog rizika, tačnom i blagovremenom procjenom tog rizika;
3. monitoringu operativnog rizika, analiziranjem stanja, promjena i trendova izloženosti tom riziku; i
4. kontroli operativnog rizika, održavanjem tog rizika na prihvatljivom nivou za Banku, ili njegovim smanjenjem, odnosno eliminisanjem.

Ocjenjivanje operativnih rizika je aktivnost vrednovanja rizika u smislu vjerovatnoće njihovog nastanka i visine potencijalne štete, kao i uticaja rizika na poslovanje i ugled banke.

Prilikom procjene izloženosti rizicima treba uzeti u obzir istorijske podatke o nastalim gubicima, uzimajući u obzir promjene koje su u međuvremenu nastale (nove kontrolne aktivnosti, mehanizmi zaštite i sl.), prisutnost rizika na nivou bankarskog sistema i očekivanja u odnosu na kretanje izloženosti datim rizicima u Banci.

Upravljanje operativnim rizikom uključuje identifikaciju, mjerenje, praćenje rizika i izvještavanje odgovornih instanci. Koncept izvještavanja počiva na proaktivnom konceptu identifikacije rizika u vidu samoprocjene rizika, kao i informacijama o realizovanim incidentima putem kojih Banka formira bazu podataka i prati ključne indikatore rizika.

Za svaki od pojedinačno pomenutih rizika Banka sprovodi i analizu osjetljivosti na stresne okolnosti a Planom oporavka predviđa mjere i postupke za izlazak iz krize.

Sa ciljem adekvatnijeg upravljanja rizicima Banka je uspostavila RAF (Okvir za sklonost preuzimanju rizika) i RAS (Izjavu o sklonosti preuzimanju rizika).

6.5 Važni poslovni događaji u 2025. godini

Posmatrajući poslovno okruženje Banke, 2025. godinu obilježila je, u najvećoj mjeri, oporavak od krize indukovane rusko-ukrajinskim ratom, kao i postepeno usporavanje inflacije i stabilizacije ključnih makroekonomskih pokazatelja i priključenje Crne Gore SEPA - jedinstvenom području plaćanja u eurima.

Banka je u prethodnom periodu sprovela niz aktivnosti kojima je ublažila efekte nakon krize, od kojih su najznačajnije:

- Minimiziranje pružanja bankarskih usluga ruskim državljanima i
- Međunarodne restriktivne mjere koje Banka u potpunosti sprovodi u skladu sa odlukama Vlade Crne Gore.

Trgovinska razmjena i svi prilivi i odlivi sa Ruskom Federacijom su svedeni na minimum. Za ruske državljanke, Banka ne pruža usluge međunarodnog platnog prometa, osim ako nemaju residence card neke od članica EU u skladu sa odlukama Vlade Crne Gore.

Pored toga, Banka se priključila inicijativi Centralne banke Crne Gore za snižavanje kamatnih stopa na kredite za građane.

Navedene aktivnosti uspješno su ublažile kratkoročne negativne efekte krize i kao rezultat toga održana je stabilnost i profitabilnost poslovanja Banke.

Pristup jedinstvenoj evropskoj zoni plaćanja – SEPA

S obzirom na činjenicu da se Crna Gora u oktobru 2025. godine uspješno priključila jedinstvenom području plaćanja u eurima (SEPA) i da je Banka dobila mogućnost za poboljšanje usluga međunarodnog platnog prometa u eurima, Banka je u toku 2025. godine bila fokusirana na uspostavljanje SEPA Credit Transfer platne šeme i na proširenje baze klijenata, kako nerezidenata iz regiona i Evrope, tako i rezidenata koji imaju poslovne partnere iz EU.

Žensko preduzetništvo

Banka je, kao potpisnica „WE Finance Code“ inicijative na nacionalnom nivou, posvećena jačanju ženskog preduzetništva, unapređenju rodne ravnopravnosti i finansijske inkluzije. U pravcu podrške ženama preduzeticama, Banka je početkom 2025. godine sa Sekretarijatom Savjeta za konkurentnost (SCC) potpisala saradnju na projektu „Žig ženski biznis“ koji nosiocima navedenog žiga obezbjeđuje lakši i jednostavniji pristup finansijskim sredstvima. Dodatno, Banka je tokom 2025. godine lansirala novi proizvod „Žene u fokusu“ koji nudi blaže kriterijume za apliciranje i povoljnije kreditne uslove, uz besplatnu neposrednu savjetodavnu ulogu korisnicama proizvoda.

Kao potpisnica „We Finance Code“ inicijative, Banka je u novembru 2025. godine potpisala Pismo za preuzimanje obaveza čime se i javno obavezala za prihvatanje i realizaciju ciljeva u oblasti liderstava, kvaliteta podataka i konkretnih aktivnosti u pravcu ostvarenja agende Kodeksa.

Strategija Banke je da i u narednom periodu nastavi u ovom pravcu djelovanja, prije svega da obogati ponudu sa novim finansijskim i nefinansijskim proizvodima, da kontinuirano povećava kreditni portfolio ŽMMSP i bude kredibilan finansijski partner održivim ženskim biznisima u Crnoj Gori, kako bi sa ostalim subjektima na ovom projektu poboljšala položaj i uslove poslovanja za sve žene u biznisu.

ESG strategija

Tokom 2024. i 2025. godine, kroz sveobuhvatan projekat razvijena je strategija održivosti Banke za period 2025. - 2028. Proces je obuhvatio:

- analizu regulatornih zahtjeva i najboljih međunarodnih praksi;
- saradnju sa zaposlenima na svim nivoima;
- konsultacije sa ključnim zainteresovanim stranama - klijentima, regulatorima, partnerima i zajednicom i
- procjenu materijalnosti kako bi se identifikovali prioritetna pitanja za Banku i njene stejkholdere.

Materijalne teme koje su indentifikovane:

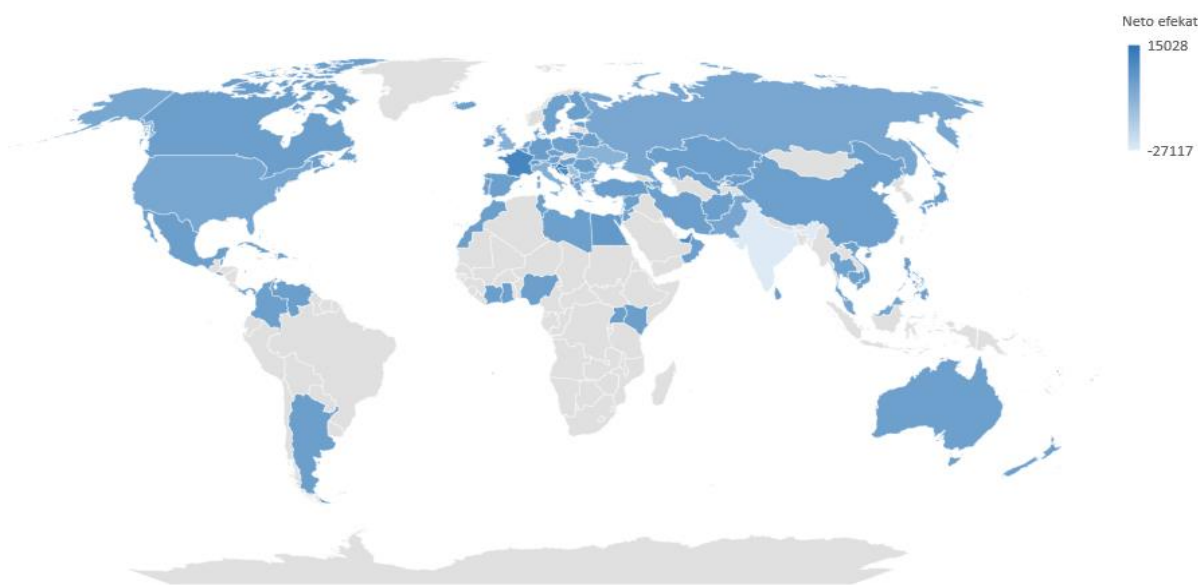
- odgovorno upravljanje i usklađenost sa regulativom;
- razvoj održivih finansijskih proizvoda i podrška klijentima u tranziciji;
- transparentnost i redovno izvještavanje o uticaju;
- zaštita životne sredine kroz sopstvene aktivnosti i kreditni portfolio;
- podrška lokalnoj zajednici i osnaživanje zaposlenih i
- podrška inkluzivnosti i rodnoj ravnopravnosti.

ESG pristup Banke u periodu 2026–2028.godine temelji se na ispunjavanju zakonskih obaveza u oblasti održivih finansija, razvoju internih kapaciteta i jačanju uloge Banke u podršci održivom razvoju privrede i zajednice. Banka će kontinuirano prilagođavati politike i procese smjernicama Centralne banke Crne Gore, mapi puta i pratećoj regulativi, kako se ovaj okvir bude dalje razvijao.

7. PLANIRANI BUDUĆI RAZVOJ

Banka je osjetno ojačala poziciju na domaćem tržištu i nastavlja da razvija prepoznatljivost brenda, sa primarnim ciljem da postane banka prvog izbora korporativnih klijenata. U tom pravcu kreće se aktivnost Banke u osmišljavanju novih proizvoda i usluga, kao i širenje korespondentske mreže.

Na međunarodnom tržištu, Banka nastavlja da jača svoju i poziciju Crne Gore. Koristeći fleksibilnost u kontekstu veličine, Banka je u mogućnosti da bude privlačna investitorima iz svih razvijenih područja svijeta. Stoga, Banka projektuje globalno prisustvo. Sljedeći grafik prikazuje zemlje u kojima posluju klijenti Banke:

Tokom 2025. godine, i dalje, rat u Ukrajini, negativno je uticao na međunarodnu trgovinu i pružanje usluga, prvenstveno zbog rasta cijena energenata i opšte inflacije što je prouzrokovalo negativne reperkusije po platni promet sa inostranstvom, a naročito sa zemljama vinovnicama sukoba. Imajući u vidu neizvjesnost u tempo oporavka, od ključne je važnosti zadržavanje postojeće baze klijenata uz diversifikaciju u akviziciji novih klijenata po osnovu djelatnosti.

Široka mreža korespondentskih banaka, minimalni troškovi i brzina izvršenja naloga ostaju glavne komparativne prednosti Banke na ovom polju.

Krajem 2023. godine, Banka je prva na crnogorskom bankarskom tržištu uvela direktan klirinški platni promet sa Srbijom i BiH, koji omogućava klijentima da transakcije obavljaju brže, jednostavnije i efikasnije. S tim u vezi, Banka će, u narednom periodu, biti fokusirana na privlačenju novih klijenata i zadovoljenju potreba postojećih korisnika na polju lakšeg i jeftnijeg načina plaćanja sa korisnicima ove dvije države. U skladu sa sveobuhvatnim prelaskom na standarde ISO 20022, i ovaj proizvod će u 2026. godini pretrpjeti izmjenu. Očekuje se migracija sa dosadašnjih MT poruka na MX što podrazumijeva izmjenu softvera.

Priključenjem Crne Gore SEPA jedinstvenom području plaćanja u eurima, banke u Crnoj Gori su dobile priliku da se kroz SEPA platne šeme lakše povežu sa tržištima EU. Preduslov priključenja Crne Gore SEPA geografskom području je bila usklađenost sa evropskim standardima, što može povećati povjerenje korisnika i postojećih ino partnera, pa se očekuje proširenje poslovanja i ponuda boljih uslova korisnicima platnih usluga.

Banka je u toku 2025. godine bila fokusirana na uspostavljanje SEPA Credit Transfer platne šeme i na proširenje baze klijenata, kako nerezidenata iz regiona i Evrope, tako i rezidenata koji imaju poslovne partnere iz EU. U narednom periodu se očekuje i pristup SEPA Credit Transfer Instant platnoj šemi kao i Verification of Payee platnoj šemi što podrazumijeva i izmjenu i nadogradnju softvera. SEPA Credit

Transfer Instant platna šema podrazumijeva izvršavanje naloga u roku od nekoliko sekundi i dostupna je 24/7/365 dok platna šema Verification of Payee omogućava provjere primaoca plaćanja što je u današnjoj modernizaciji platnih sistema od velike koristi u borbi protiv mogućih prevara u plaćanjima.

Planirani budući razvoj, imajući u vidu navedeno, okrenut je u pravcu praćenja savremenih tokova informacionih tehnologija u oblasti finansijskih usluga, pogotovo digitalnog bankarstva, olakšavanja usluga platnog prometa, unaprjeđenja kartičarskih proizvoda i integracije proizvoda i usluga sa novim aplikativnim rješenjima.

Digitalizacija proizvoda i usluga predstavlja jedan od ključnih strateških prioriteta Banke u periodu 2026.-2028.godine i temelj za održiv rast, unapređenje konkurentnosti i dugoročnu otpornost poslovnog modela. Banka u ovaj strateški period ulazi sa snažnom regulatornom i tehnološkom osnovom, budući da je u prethodnom periodu u potpunosti uskladila poslovanje sa PSD2 regulativom i implementirala snažnu autentifikaciju korisnika (SCA). Na toj osnovi, Banka nastavlja intenzivnu digitalnu transformaciju sa ciljem prelaska na digital-first bankarski model, u kojem su digitalni kanali i digitalni proizvodi primarni način interakcije sa klijentima.

8. RAD NADZORNOG ODBORA I PODODBORA/ SARADNJA SA UPRAVNIM ODBOROM I PROCES NADLEGANJA

Tokom 2025 godine Nadzorni odbor održao je 12 sjednica od čega 4 redovne i 8 vanrednih sjednica. Takođe članovi Nadzornog odbora intenzivno su učestvovali u radu Odbora za primanja, imenovanja i rizike u kojima su dali značajan doprinos radu Nadzornog odbora.

Na osnovu sprovedene godišnje procjene rada Nadzorni odbor konstatuje da je u posmatranom periodu svoje nadležnosti izvršavao efikasno, odgovorno i u skladu sa važećim zakonsim i podzakonsim propisima kao i internim aktima banke.

Nadzorni odbor je na naprijed navedenim sjednicama blagovremeno razmatrao sve materijale od značaja za poslovanje Banke a u skladu sa svojim avlašćenjima, donosio Odluke zasnovane na adekvatnim informacijama i analizama., te vršio kontinuirani nadzor nad radom Upravnog odbora i ukupnom poslovanju Banke.

Sastav Nadzornog odbora obezbijedio je odgovarajući nivo stručnosti, iskustva i nezavisnosti, dok je organizacija rada uključujući dinamiku zasijedanja i kvalitet dostavljenih materiala bila na zadovoljavajućem nivou.

Nadzorni odbor saglasno ocjenjuje da postoji adekvatna saradnja sa Upravnim odborom i kontrolnim funkcijama što doprinosi efikasnom sistemu korporativnog upravljanja. Nadzorni odbor u kontinuitetu je bio upoznat sa Izvještajima kontrolnih funkcija, pravovremeno i detaljno o datim i realizovanim preporukama. Takođe, Nadzorni odbor je odmah izvještavan od strane Upravnog odbora i stručnih službi o svim izvještajima regulatora, zaključcima Upravnog odbora i preduzetim radnjama u cilju ispunjavanja datih smjernica ili preporuka u cilju ispravljanja svih utvrđenih nepravilnosti.

Na osnovu navedenog zaključuje se da je rad Nadzornog odbora u cjelini bio efikasan uz kontinuiranu opredijeljenost za dalje unapređenje u skladu sa najboljom bankarskom praksom i regulatornim zahtjevima.

PREDSJEDNIK NADZORNOG ODBORA
Alfredo Longo
